

# ▶ Investeren in een toekomst na huiselijk geweld

**De Nieuwe Toekomst - een  
methodiek gericht op participatie  
en economische zelfstandigheid  
van vrouwen die slachtoffer zijn  
geweest van huiselijk geweld**



## Inhoud

|                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Investeren in een toekomst na huiselijk geweld                                                                             | 2  |
| Minister Bussemaker,<br><i>Resultaten De Nieuwe Toekomst veelbelovend</i>                                                  | 3  |
| Mooie koppeling Noord-Holland<br>Van binnen naar buiten...!                                                                | 4  |
| Joan Beemer, beleidsambtenaar gemeente Maastricht:<br><i>De Nieuwe Toekomst biedt gewenste maatwerk</i>                    | 5  |
| Effect De Nieuwe Toekomst op Participatieladder:<br>Grootste groep op treden 3 en hoger                                    | 6  |
| Jantine Kriens, voorzitter directieraad VNG:<br><i>Iedereen heeft recht op een Nieuwe Toekomst!</i>                        | 7  |
| Mooie koppeling Overijssel<br>Zij durft om hulp te vragen                                                                  | 8  |
| Nelleke Vedelaar, wethouder gemeente Zwolle:<br><i>Regisseur zijn en blijven van je toekomst</i>                           | 9  |
| Klaar om door te gaan                                                                                                      | 9  |
| Hélène de Nijs, trainster De Nieuwe Toekomst:<br><i>In deze leerzame periode maken vrouwen een mooie ontwikkeling door</i> | 10 |
| Wilma Wielakker, directeur Kadera:<br><i>Lange afstanden om te overbruggen</i>                                             | 10 |
| Wat kost huiselijk geweld de maatschappij?<br>Wat levert De Nieuwe Toekomst op?                                            | 11 |
| Dorenda Gerts, voorzitter Nederlandse Vrouwen Raad:<br><i>Uniek is dat coaches het belangeloos doen</i>                    | 11 |
| Meer informatie?                                                                                                           | 12 |
| Koninklijke belangstelling voor De Nieuwe Toekomst                                                                         | 12 |
| Award voor De Nieuwe Toekomst                                                                                              | 12 |

# Investeren in een toekomst na huiselijk geweld

**Huiselijk geweld is een omvangrijk probleem. Niet alleen omdat het jaarlijks aantal slachtoffers blijvend zeer hoog is, maar ook omdat de impact op de slachtoffers enorm is. Het geweld vindt plaats in de intieme sfeer van het eigen huis en het duurt veelal langere tijd voordat vrouwen de stap nemen om weg te gaan.**

Vrouwen die uit de vrouwenopvang of hulpverlening komen hebben vaak een lange weg te gaan voordat ze hun leven weer op de rails hebben en hun eigen kost kunnen verdienen. Vanwege de specifieke situatie van deze groep is er een gerichte aanpak ontwikkeld die onder de naam *De Nieuwe Toekomst* uitgevoerd wordt in gemeenten die deze groep vrouwen willen ondersteunen om uit de bijstand te komen. Uit een pilot, in 2012 uitgevoerd in Overijssel, is gebleken dat deze aanpak goede resultaten oplevert: meer dan de helft van de deelnemers is aan de slag gegaan. Ook de resultaten van de uitrol in vier provincies zijn positief; zie de berichten daarover elders in deze Inforeeks.

**Coach:** "Ik geef haar praktische tips, boor mijn netwerk aan voor een stageplek of parttime baan en probeer haar mentaal te ondersteunen. Inhoudelijk heb ik geen oordeel over de keuzes die ze maakt. Ik vraag wel: waarom maak je die keuze? Of: heb je hieraan gedacht? Op die manier probeer ik haar te helpen."

De methodiek richt zich op vrouwen, die te maken hebben gehad met huiselijk geweld en die, na een periode van opvang en hulpverlening, toe zijn aan het zetten van stappen op weg naar een betere toekomst voor henzelf en hun kinderen. Het gaat om vrouwen die geen eigen inkomen hebben, wel voldoende Nederlands spreken en vooral gemotiveerd zijn.

In de vrouwenopvang zijn de vrouwen begeleid met de methodiek Krachtwerk waarin ze ondersteund worden bij het inventariseren van hun krachten en ambities. De methodiek *De Nieuwe Toekomst* sluit hier goed op aan en is gericht op het ondersteunen van vrouwen om actief aan de slag te gaan om een baan te vinden, een opleiding te volgen of om vrijwilligerswerk te doen. Het uiteindelijke doel is een stap dichterbij sociale en economische zelfstandigheid te komen, omdat dit de beste bescherming biedt tegen (terugval in een situatie van) huiselijk geweld.

## Colofon

Redactie van dit nummer: Liesbeth van Bommel, Inge Boelaart, Sandra Boes, Yvonne Carels.

Een abonnement op de Inforeeks is gratis; aanmelden via e-mail: [info@de-nvr.nl](mailto:info@de-nvr.nl). De Inforeeks is ook online beschikbaar: [www.nederlandsevroutenraad.nl/inforeeks](http://www.nederlandsevroutenraad.nl/inforeeks).

Vormgeving: BVD Buro voor Design, Den Haag

Druk: Station Drukwerk, Katwijk ZH

Uitgave: Nederlandse Vrouwen Raad, Laan van Meerdervoort 70, 2517 AN Den Haag, [info@de-nvr.nl](mailto:info@de-nvr.nl), 070-3469304; [www.nederlandsevroutenraad.nl](http://www.nederlandsevroutenraad.nl).

Juni 2016

# DE Nieuwe TOEKOMST

*De Nieuwe Toekomst richt zich op participatie en economische zelfstandigheid van vrouwen die slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld.*

Om de deelnemers te ondersteunen bij het bepalen van hun participatiedoelen nemen ze deel aan de training van tien bijeenkomsten in de Toekomstwerkplaats. Onder begeleiding van een professionele trainster en met onderlinge steun in een groep van tien tot twaalf deelnemers ontwikkelen zij een toekomstperspectief dat bij hen past. Daarnaast hebben zij een vrijwillige persoonlijke coach die hen begeleidt bij het realiseren van hun doelen. Deze coach blijft gemiddeld negen maanden actief voor hen. Er wordt veel aandacht besteed aan een goede koppeling van deelnemer aan coach.

De resultaten die tot nu toe met deze methodiek zijn behaald, zijn veelbelovend. Het succes zit in de combinatie van training in groepsverband en de inzet van persoonlijke coaches met wie de deelnemers wekelijks contact hebben. De coaches zijn vrijwilligers, veelal van vrouwenorganisaties, die zijn geselecteerd en geschoold om te helpen bij het daadwerkelijk zetten van stappen in de richting van opleiding en werk.

De methodiek *De Nieuwe Toekomst* is in 2012/2013 ontwikkeld en uitgevoerd in Overijssel, en vormt de kern van het project *De Nieuwe Toekomst* dat in 2015/2016 is uitgevoerd in acht gemeenten in Overijssel, Noord Holland, Zeeland en Limburg. De landelijke coördinatie is in handen van de Nederlandse Vrouwen Raad en de Federatie Opvang. De regionale uitvoering wordt gedaan door vrouwenorganisaties die lid zijn van de Nederlandse Vrouwen Raad. Er wordt samengewerkt met organisaties voor vrouwenopvang, met politie en maatschappelijk werk. Hogeschool Windesheim verzorgt de scholing voor de coaches. De trainingsmethodiek voor de deelnemers is beschreven en is in 'train-de-trainer' bijeenkomsten overgedragen aan ervaren trainsters.

**Deelnemer:** *"Het project is niet gericht op het verleden, maar des te meer op onze toekomst. Waar liggen onze kwaliteiten en hoe kunnen we deze benutten? Gezien het verleden van iedereen verbaasde het mij hoe sterk alle vrouwen zijn en hoeveel wilskracht ze bezitten. Uit eigen ervaring kan ik zeggen dat het verleden mij alleen maar sterker heeft gemaakt en dat ik graag het heft in eigen handen wil nemen. Het project sluit daar helemaal op aan. Het doelgericht bezig zijn met wat je wil en wat je kan, en dat in een actieplan zetten zodat je toekomst visueel wordt, iets waar ik al jaren over droom, mijn eigen toekomst....."*



## Minister Bussemaker:

### Resultaten *De Nieuwe Toekomst* veelbelovend

Voor minister Bussemaker is de relatie tussen huiselijk geweld en economische onafhankelijkheid evident. In een bijeenkomst in maart 2016 in New York benadrukte zij dat economische onafhankelijkheid de beste bescherming is tegen huiselijk geweld.

In een toelichting over wat Nederland doet om dat in het beleid tot uiting te brengen noemde zij *De Nieuwe Toekomst* als voorbeeld en de resultaten van deze methodiek "veelbelovend". Veel vrouwen die aan *De Nieuwe Toekomst* hebben deelgenomen, zetten uiteindelijk de stap naar werk en zijn daardoor nu beter beschermd tegen 'gender based' geweld.

Economische onafhankelijkheid is geen garantie tegen geweld, maar het is absoluut een beschermende factor, aldus de minister. Onderzoek toont aan dat vrouwen die economisch onafhankelijk zijn eerder in staat zijn om een eind te maken aan een gewelddadige relatie. Een slachtoffer dat niet voldoende inkomen heeft om onafhankelijk te kunnen zijn, zal dat minder makkelijk doen. Economische afhankelijkheid houdt veel vrouwen gevangen in hun gewelddadige relatie.

Veel mishandelde vrouwen die geen betaalde baan hebben denken van zichzelf dat ze niet in staat zijn om een onafhankelijk leven te leiden. En een significant deel van de vrouwen die terugkeren naar hun relatie, noemen het feit dat ze niet in staat zijn om met financiën om te gaan, een factor die in belangrijke mate aan die terugkeer heeft bijgedragen.

Als je financieel onderlegd bent en weet hoe je je financiën op orde moet krijgen en houden, geeft dat je als vrouw het vertrouwen om je eigen beslissingen te nemen over het leven dat je wilt leiden.

Mooie koppeling Noord-Holland

# Van binnen naar buiten...!

**Suus Kuijer, deelnemster aan het project De Nieuwe Toekomst, en vrijwillige coach Regien Bloch hebben voor dit interview thuis bij Suus afgesproken in Haarlem. Goed een jaar geleden zijn de dames aan elkaar gekoppeld om Suus op weg te helpen naar een baan of een opleiding. Tenminste dat was de verwachting van beiden. In de praktijk is het anders gelopen.**

Het verleden van Suus was heftig: op haar 14de uit huis gezet, contact verbroken met haar familie, foute relaties. Ze heeft twee kinderen, een dochter en zoon, waar ze trots op is. Suus: "Op een gegeven moment ben ik met de kids bij het blijf-van-mijn-lijfhuis terecht



Foto: Nancy Tjong

**Deelnemster Suus met achter haar coach Regien.**

gekomen. We wonen nu vijf jaar in Haarlem. Hoe ik bij het project ben gekomen? Ze belden me op of ik interesse had en daar heb ik 'ja' op gezegd." Zowel Suus als Regien kregen elk apart trainingen vanuit het project *De Nieuwe Toekomst*. Suus om haar tijdens tien bijeenkomsten te ondersteunen in wat haar toekomstperspectief zou kunnen zijn en voor Regien lag de focus op coaching van de deelnemster om haar op weg te helpen naar (vrijwilligers-)werk. Tijdens de vierde trainingsbijeenkomst van Suus zijn de dames aan elkaar gekoppeld.

## Naar buiten

Met veel van die dingen, die in de training aan de orde kwamen, was Suus al bezig. Suus: "Wel heb ik geleerd mijn LinkedIn-profiel aan te

maken om te netwerken. Het beste voor mij uit het project is de ontmoeting met Regien als coach. Zij heeft mij het duwtje gegeven om naar buiten te gaan, de wereld groter te maken dan alleen mijn flat." Omdat Suus een huis heeft van de gemeente en ze in de schuldhulpverlening zat, moest zij van de Sociale Dienst solliciteren. Dat geeft haar stress en maakt de onrust in haar hoofd nog erger.

De twee werelden van beide dames liggen ver uit elkaar. De wieg van Regien stond in een huisartsengezin en ze werkt bij de Universiteit van Amsterdam. Al jaren is ze lid van FNV Vrouw om vrouwen die het minder hebben, verder te helpen en zo kwam Regien bij het project *De Nieuwe Toekomst*. "Toen ik bij Suus kwam, wist ik dat allemaal niet en mijn kennis over schuldhulpverlening was nul", vervolgt Regien. "De prioriteit op zoek naar werk of opleiding verschoof daardoor. Het doel waaraan we gingen werken was: uit huis komen en waardering krijgen." Als ervaren coach was het voor Regien nieuw om de Sociale Kaart van Haarlem in te zetten. Het werd een ware zoektocht, want welke subsidiedeuren zouden open kunnen gaan voor Suus en hoe werkt de schuldhulpverlening? Al werkende weg kwam ze er achter dat de instanties niet op alle fronten behulpzaam waren om mensen zoals Suus verder te helpen. Maar beide dames zijn niet voor één gat te vangen

## Coach Regien: Ik laat 'mijn vrouw' niet in de steek, want ze is al zo vaak in de steek gelaten.

## Vrijwilligerswerk

Om structuur te krijgen in het coachen, zijn Suus en Regien naar de vrijwilligerscentrale in Haarlem gegaan. Op advies van Regien is Suus in contact gekomen met Tecs, een non-profitorganisatie om vrijwilligerswerk te gaan doen. In eerste instantie begon ze met het bijhou-

**Tip** - Beide dames hebben een tip voor *De Nieuwe Toekomst*. Laat een voormalige deelnemster zoals Suus meedraaien met de vrijwillige coach. Zij zou zo'n coach goed kunnen helpen en adviseren bij de stappen van nieuwe deelnemers. Zij heeft ervaring en staat met beide voeten in de klei.

Ook zou het goed zijn om de deelnemers vanuit de vrouwenopvang beter voor te bereiden op de weg naar buiten. Je wordt naar buiten getrokken om werk te vinden. Sommige vrouwen zijn daar nog niet aan toe, vinden dat nog te onveilig. En om de deelnemers beter op weg te kunnen helpen, zou voor de start van het project contact gelegd moeten worden met uitzendbureaus om de deelnemers werk- en/of ervaringsplaatsen aan te kunnen bieden.

den van de administratie van de organisatie, maar dat bleek teveel te zijn. Nu doet ze op woensdag archiefwerk. Suus: "Ik vind het fijn om daar te zijn. Er wordt niet geoordeeld en veroordeeld, iedereen mag daar zijn hoe en wat hij is. En ik doe vrijwilligerswerk op de basisschool van mijn zoon. Regien heeft mij een schop onder mijn kont gegeven om weer naar buiten te gaan." Werk is nu nog een brug te ver. Om het verleden een plek te kunnen geven, is Suus gestart met traumaverwerking. Een heftige en emotionele periode is daardoor aan gebroken. Inmiddels is bij Suus drie maanden geleden de diagnose ADHD vastgesteld. Suus: "Was dat maar eerder bekend geweest. Het had misschien veel ellende kunnen voorkomen."

### Vertrouwen

Ondanks het feit dat Suus zich niet altijd goed voelt, pakt ze de zaken zeer voortvarend op. Haar coach is dan ook heel trots op haar. Want, ze is inmiddels van haar schulden af en omdat ze niet alles zelf kan, heeft ze zelf contact gezocht met zorgorganisatie De Linde om haar te leren met geld om te gaan, te budgetteren. Suus en Regien zien elkaar nog elke maand. Regien: "Ik laat 'mijn vrouw' niet in de steek, want ze is al zo vaak in de steek gelaten." En dat voelt goed voor beiden. Suus: "Ik wilde eerst van mijn schuld af zijn en dat is nu gelukt. En over een tijd graag een baan of opleiding om mijn eigen regie op ons leven weer te krijgen. Dat zou ik graag willen."

Haar coach heeft er alle vertrouwen in: "Suus is een sterke vrouw, die vanuit haar kracht zaken op kan pakken. Geen schulden meer, vrijwilligerswerk opgepakt en ze heeft ook weer contact gezocht met haar familie. Ze heeft nog een lange weg te gaan, maar Suus kan trots op zichzelf zijn." "Nee", zegt Suus, "dat ben ik niet, wel ben ik heel trots op mijn kinderen!"



Bedankkaartje van deelnemster Suus voor coach Regien

## Joan Beemer,

beleidsambtenaar gemeente Maastricht



### De Nieuwe Toekomst biedt gewenste maatwerk

Maastricht regelt als centrumgemeente de vrouwenopvang in de regio voor Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek. Met de achttien Zuid-Limburgse gemeentes is een gezamenlijke regiovisie vastgesteld, gericht op preventie, interventie en nazorg van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Joan Beemer is beleidsambtenaar bij de gemeente. Haar werkterrein is onder meer vrouwenopvang, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

Joan Beemer: "In ons beleid proberen we escalaties tegen te gaan en willen we voorkomen dat slachtoffers uit de eigen omgeving moeten worden gehaald. Het liefst zien we dat er blijvend iets verandert in de gezinssituatie. Daarom is het streven, dat instellingen voor vrouwenopvang zo veel mogelijk ambulante hulp bieden. Helaas lukt dit niet altijd. Daarom koopt de gemeente plekken in waar slachtoffers van relationeel geweld tijdelijk worden opgevangen."

### Maatwerk

Beemer benadrukt dat in de hulpverlening die volgt, empowerment heel belangrijk is, zodat slachtoffers zich niet langer in een economische afhankelijkheidspositie laten manoeuvreren. "Deze vrouwen hebben een traumatische ervaring achter de rug. Maar ze moeten niet te lang in de opvang blijven, want ook dat maakt afhankelijk. Uiteindelijk moeten ze zich herpakken. Dit vergt altijd maatwerk, daarvan zijn wij overtuigd. En dat vind ik van De Nieuwe Toekomst: de coaches helpen de vrouwen stappen te zetten, hun zelfredzaamheid te vergroten en uit de slachtofferrol te stappen. Daarom wordt subsidie verleend aan dit project. De Nieuwe Toekomst biedt nieuw perspectief en een vorm van nazorg, die voorkomt dat mensen terugvallen. Daarmee past het precies in ons beleid."

Bron: Fameus, november 2015

Foto: Nancy Tjong

# Effect *De Nieuwe Toekomst* op de Participatieladder: Meeste deelnemers op treden 3 en hoger

**Het effect van *De Nieuwe Toekomst* is zichtbaar gemaakt aan de hand van de zogenoemde Participatieladder. Deze heeft in totaal zes treden. De eerste vier: *Geïsoleerd / Sociale contacten / Deelname activiteiten / Onbetaald werk*, zijn treden voor mensen zonder arbeidscontract. Treden 5 en 6: *Betaald werk met ondersteuning / Betaald werk*, zijn treden voor mensen met een arbeidscontract.**

Uit de metingen blijkt dat de meerderheid van de deelnemers zich voorafgaand aan het project *De Nieuwe Toekomst* op de laagste twee treden van de Participatieladder bevond. Na afloop van het project is het aantal deelnemers dat zich op treden 1 en 2 bevindt, afgenomen. De grootste groep wordt dan gevormd door deelnemers die zich bevinden op trede 3 en hoger van de Participatieladder. 48% van de deelnemers zijn één of meer treden gestegen op de Participatieladder.

Geconcludeerd kan worden dat veel deelnemers door *De Nieuwe Toekomst* zijn geactiveerd richting werk, vrijwilligerswerk of een opleiding.

Niet iedere deelnemer groeit door naar de hoogste treden van de ladder. Bij enkele

deelnemers is zelfs geen stijging of een lichte daling waargenomen. Gezien de doelgroep van *De Nieuwe Toekomst* is dit ook niet heel vreemd. Veel vrouwen zijn nog druk bezig te herstellen en hun leven weer op orde te krijgen. Ze kampen nog met schulden, hebben juridische procedures lopen, en ervaren nog andere gevolgen van huiselijk geweld, zoals emotionele en lichamelijke problemen. Daardoor hebben ze meer tijd nodig om hoger op de Participatieladder te komen. Voor hen is één kleine stap al een enorme stap.

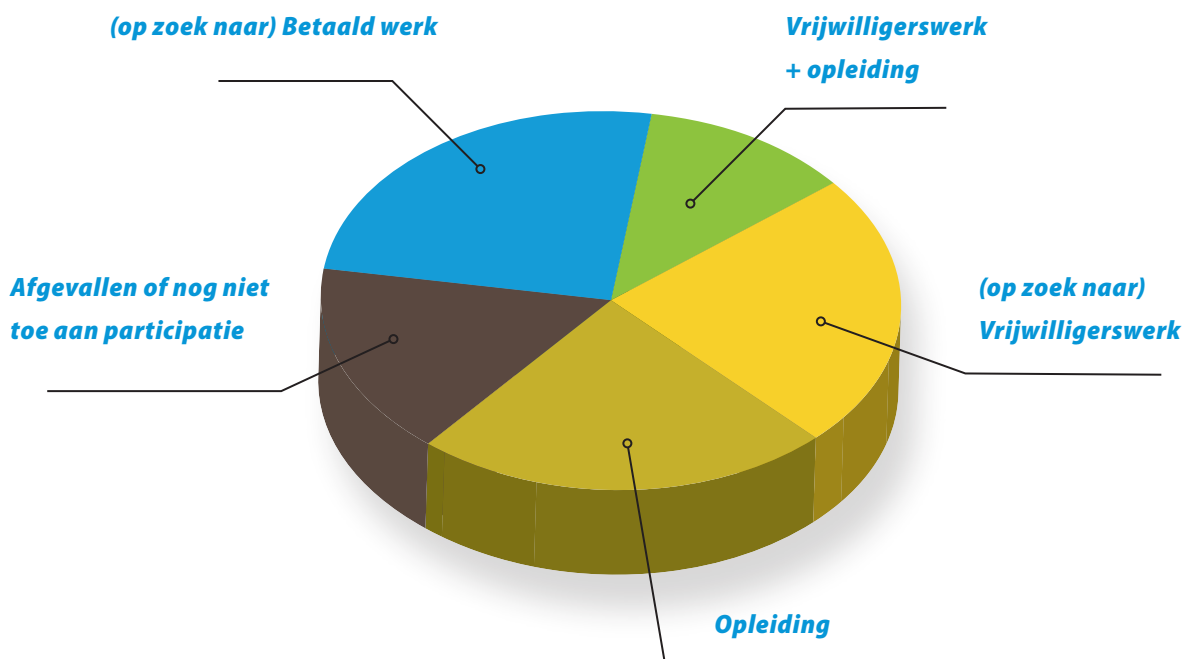
*De Nieuwe Toekomst* betekent meer voor de deelnemers dan enkel valt af te lezen uit de Participatieladder. Het verkrijgen van geloof in eigen kracht, een doel en zelfvertrouwen zijn elementen die zeer waarschijn-

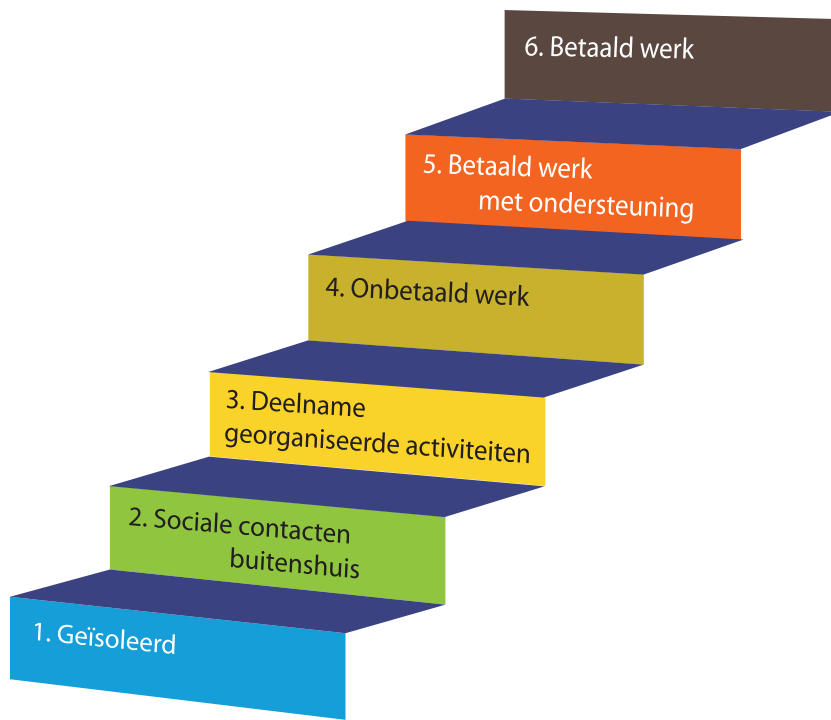
lijk op langere termijn uitmonden in stappen op het gebied van participatie. Daarbij is het contact met een coach waarmee een goede klik is, van groot belang.

## Evaluatie deelnemers

Uit een evaluatie onder de deelnemers blijkt dat zij veel geleerd hebben tijdens het project *De Nieuwe Toekomst*. Ze geven aan dat zij hun eigen kwaliteiten beter hebben leren kennen, meer zelfvertrouwen hebben gekregen en nieuwe inzichten over zichzelf hebben opgedaan. *"Ik durf nu een stap te nemen in mijn leven."*

Ook de bijdrage van de vrijwillige coaches wordt door hen erg gewaardeerd. De deelnemers geven aan veel geleerd te hebben van de coaches, zoals solliciteren (CV en brief), het maken van afspraken, contacten leggen en onderhouden. Maar ook op andere vlakken hebben de coaches een bijdrage geleverd: *"Door mijn coach ben ik een heel sterke vrouw geworden. Zij gelooft in mij. Door haar ben ik heel erg trots op mezelf, op wat ik doe."* *"Ik heb geleerd om ergens voor te gaan. Je moet doelen stellen en daar in kleine stapjes naar toe gaan."*





Over de duur van het traject zijn de meeste deelnemers tevreden. Voor enkelen had met name het contact met de coach langer mogen duren.

Met een rapportcijfer hebben deelnemers aan kunnen geven in hoeverre zij zich zelfstandig voelen om hun persoonlijk doel te bereiken. Bij aanvang van het project gaven de deelnemers zichzelf gemiddeld een 5,7. Na afloop was dat gestegen tot gemiddeld een 6,6. *De Nieuwe Toekomst* heeft dus bijgedragen aan het vergroten van de zelfstandigheid van deelnemers.

### Evaluatie coaches

Ook onder de vrijwillige coaches is *De Nieuwe Toekomst* geëvalueerd. Daaruit blijkt dat coaches heel positief zijn over de methodiek. *"Ik stimuleer en motiveer mijn 'coachee' om stappen te zetten in de door haar gewenste richting. Dat is goed gelukt!"*

Het traject is ook voor veel coaches zelf waardevol geweest: het is leerzaam en ze willen graag coach blijven in de toekomst; het geeft energie en voldoening om deelnemers te steunen en te stimuleren om deel te nemen aan de maatschappij. Ook de coaches zijn tevreden over de duur van het traject. De tijdsinvestering valt mee, vinden ze, en er had best meer tijd voor contact met de deelnemers mogen zijn.

### Achtergrond deelnemers

'Bij aanvang van het project *De Nieuwe Toekomst* (eind 2014/begin 2015) was de gemiddelde leeftijd van de deelnemers 34,5 jaar. Bijna de helft van de deelnemers (46%) is gescheiden; ruim 41% is ongehuwd. De meerderheid van de deelnemers, ruim 60%, maakt deel uit van een meerpersoonshuishouden met kinderen. De overige deelnemers runnen een eenpersoonshuishouden. Van de deelnemers met een meerpersoonshuishouden met kinderen heeft het grootste deel twee kinderen (36%). Het grootste deel van de deelnemers is geboren in Nederland. Daarnaast zijn er relatief veel deelnemers geboren in Marokko. Andere landen die als geboorteland worden genoemd zijn onder meer: Suriname, Turkije, Irak, Kenia, Brazilië en Oekraïne. Van bijna een kwart van de deelnemers (24%) zijn beide ouders in Nederland geboren. Van de overige 76% van de deelnemers is één of beide ouders buiten Nederland geboren. Het opleidingsniveau van de deelnemers verschilt. De meerderheid heeft een opleiding in het LBO of MBO afgerond. Daarnaast hebben enkele deelnemers aangegeven geen opleiding te hebben afgemaakt.'

## Jantine Kriens, voorzitter directieraad VNG



### Iedereen heeft recht op een Nieuwe Toekomst!

*"Vrouwen die te maken krijgen met geweld in de huiselijke kring hebben in de eerste plaats veiligheid nodig. Maar zodra die veiligheid is gewaarborgd, moet een start worden gemaakt met terugkeer naar een normale situatie. Vaak betekent dat ook dat er een stap richting economische zelfstandigheid gezet moet worden. Want het ontbreken van economische zelfstandigheid is in de praktijk vaak een reden om een gewelddadige relatie voort te zetten.*

*Het inschakelen van deskundige vrijwilligers, die uit ervaring weten hoe je het beste aan de slag kunt komen is cruciaal binnen De Nieuwe Toekomst. De inbreng van deze vrijwilligers biedt mogelijkheden die het werken met professionele coaches niet kent. Het legt verbindingen tussen werelden die anders vaak langs elkaar heen leven, in dezelfde stad en soms in dezelfde buurt. Dat is bijzonder waardevol voor de vrouwen op wie De Nieuwe Toekomst zich richt. Maar ook voor de vrijwilligers die het project mogelijk maken.*

*De activiteiten van het project spreken zo voor zich dat een aanbeveling om in de methodiek De Nieuwe Toekomst te investeren overbodig zou moeten zijn. Het project combineert immers een paar cruciale doelstellingen van de Wmo, als participatiewet, met het streven om vrouwen in een moeilijke positie meer economische zelfstandigheid te geven. Emancipatie, noemden we dat vroeger."*

Mooie koppeling Overijssel

# Zij durft om hulp te vragen

**Maria Lukas\*, deelnemster, en Inge Bekker, persoonlijke, vrijwillige coach, hebben beiden deelgenomen aan het project De Nieuwe Toekomst in Zwolle. Maria heeft in haar jeugd veel geweld en onveilige situaties meemaakt en ook de relatie met de vader van haar kind ging niet over rozen. Twee jaar geleden is ze met haar zoontje gevlucht naar Zwolle.**

Vorig jaar startte ze met de training *De Nieuwe Toekomst* om economisch zelfstandig te worden, een toekomst zonder geweld. Inge is opleidingscoördinator en wil als vrijwilliger iets betekenen voor mensen die het minder hebben in onze samenleving en is vervolgens als coach bij *De Nieuwe Toekomst* gekomen. Maria en Inge zijn aan elkaar gekoppeld door de projectleider van *De Nieuwe Toekomst* in Overijssel. De vrouwen ontmoetten elkaar voor het eerst tijdens de vierde trainingsdag. Aan de eettafel bij Maria vertellen ze wat het project voor hen en met name voor Maria heeft opgeleverd.

“Wat *De Nieuwe Toekomst* mij vooral heeft gegeven, is dat ik zelf-verzekerder ben geworden, voor een groep durf te staan én dat ik weer naar school ben gegaan”, steekt Maria van wal. “Ik wilde eerst

kraamverzorgster worden, maar dat was niet te combineren met de zorg voor mijn zoontje met stages in de weekenden en avonden. Met Inge, mijn coach, ben ik toen gaan kijken wat wel mogelijk is. Het is de opleiding Maatschappelijke Zorg niveau 3 geworden. Die opleiding heeft voor mij meer mogelijkheden om later een passende baan te vinden.”

Het eerste jaar zit er nu bijna op voor Maria en haar cijferlijst is goed met achten en negens. Maria: “Ik loop nu stage en dat is hartstikke leuk.” Maria hoeft de kosten voor haar opleiding niet zelf te betalen. De gemeente Zwolle vergoedt haar BBL-opleiding niveau 3 (BBL = Beroeps Begeleidende Leerweg).

## Gemotiveerd

Het contact tussen coach en ‘coachee’ is goed en vriendschappelijk. Maria: “Toen we elkaar de eerste keer ontmoetten, hadden we gelijk een klik. Ik kan alles met haar bespreken. En ook nu als ik Inge nodig heb, dan bel ik haar en is zij er voor mij. Dat voelt goed.” Inge knikt bevestigend: “In de afgelopen periode hebben we een warme band opgebouwd. Wat mij zo opvalt bij Maria is haar doorzettingsvermogen, haar motivatie. Dat is zo mooi om te zien. Zij wil zeer bewust haar kind een goede toekomst bieden door het anders, beter te doen dan wat zij mee maakte als kind. Ik zie ook dat ze het kan. Door het deelnemen aan het project *De Nieuwe Toekomst* en het volgen van een opleiding heeft ze hele goede stappen gezet. En, zoals Maria dit aanpakt, kan dat alleen maar positief uitwerken. Ik heb echt een enorme bewondering voor haar.”

**“Als ik Inge nodig heb, dan bel ik haar en is zij er voor mij. Dat voelt goed.”**

## Lef

De meerwaarde van het project *De Nieuwe Toekomst* is onder meer dat de deelnemster ook na de trainingen (tien in totaal) nog maandenlang de ondersteuning heeft van een coach. Want, als je nog nooit een motivatiebrief of intake voor school geregeld hebt, is het fijn dat iemand je daarbij kan helpen. Maria: “Naast het regelen van allerlei praktische zaken hebben we ook regelmatig bij gekletst en lol gemaakt.” Het contact tussen beide vrouwen is ook na het traject gebleven. “Zo belde ik laatst naar Inge omdat ik niet uit de belasting-formulieren kwam en dan is zij er voor mij.” “Dat vind ik zo goed van Maria”, vervolgt Inge, “zij durft en heeft het lef om hulp te vragen zodat ze weer verder kan komen.”

*Deelnemster Maria Lukas met achter haar coach Inge Bekker.*



Foto: Frans Paalman

### Een nieuwe stap

Ondanks dat het goed gaat op school, ze een fijne woning heeft van de gemeente en haar zoontje zich prima vermaakt op het kinderdagverblijf, voelt Maria zich eenzaam in Zwolle. De leerlingen op school zijn jonger en directe aansluiting heeft ze niet echt. Ook contacten in de buurt leveren geen vriendschap op.

Sinds twee jaar heeft ze een vriend en een fijne schoonfamilie in haar vroegere woonplaats en daarom gaat ze in de zomer met haar zoontje (weer) die kant op. Met Inge heeft ze deze belangrijke stap ook besproken en die staat volledig achter haar. "Ze durft nu die stap te nemen omdat ze op eigen benen heeft leren staan!"

Maria: "Ik ben blij om die kant op te gaan. Als ik mijn opleiding af heb, wil ik graag met jongeren gaan werken. Maar eerst wil ik na deze opleiding nog niveau vier halen."

*\*Maria Lukas is een gefingeerde naam. Bij de redactie is haar naam bekend.*

## Klaar om door te gaan

De vrouwenorganisaties die eerder in de regio de uitvoering van *De Nieuwe Toekomst* hebben gedaan, staan klaar om door te gaan.



De gemeente Maastricht heeft opnieuw subsidie voor *De Nieuwe Toekomst* toegekend. In april 2016 is daar een nieuwe groep gestart, met maar liefst 14 vrouwen. De uitvoerende vrouwenorganisatie is: FAM Expertisecentrum, [dnt-info@famnetwerk.nl](mailto:dnt-info@famnetwerk.nl), 0475-332491.



In Noord Holland worden de mogelijkheden onderzocht voor de start van een nieuwe groep in zowel Haarlem als Zaanstad, waar *De Nieuwe Toekomst* ook in 2014/2015 werd uitgevoerd. Ook Amsterdam en Almere worden in dat onderzoek betrokken. De uitvoerende organisatie is FNV Vrouw, [post@fnvvrouw.nl](mailto:post@fnvvrouw.nl), 020-5816398.



Met de gemeenten Enschede en Zwolle, waar *De Nieuwe Toekomst* eerder is uitgevoerd, lopen gesprekken over een volgende groep in elk van beide gemeenten. In Enschede wordt gekeken naar mogelijkheden voor een flexibele instroom. De uitvoerende vrouwenorganisatie is: Vrouwen Platform Carree, [info@vrouwenplatformcarree.nl](mailto:info@vrouwenplatformcarree.nl), 038-4219311.



In Zeeland is *De Nieuwe Toekomst* uitgevoerd op Walcheren (Vlissingen) en in Zeeuws Vlaanderen (Terneuzen). Aan de methodiek werd in april 2016 een van de Four Freedoms Awards toegekend. Extra gemotiveerd daardoor staat het Zeeuws Vrouwen Platform, de uitvoerende vrouwenorganisatie in 2014/2015, klaar om met gemeenten hun ervaringen te delen en afspraken te maken over implementatie, [denieuwetoekomst@vialingua.nl](mailto:denieuwetoekomst@vialingua.nl), 0115-431958,

## Nelleke Vedelaar,

wethouder gemeente Zwolle:



### Regisseur zijn en blijven van je toekomst

De gemeente Zwolle vindt het belangrijk, dat de financiële positie van vrouwen verbetert en er meer aandacht komt voor de talenten en kracht van vrouwen. Die visie past bij de uitgangspunten van het project *De Nieuwe Toekomst*. Daarom heeft de gemeente subsidie verleend aan dit project.

Nelleke Vedelaar, wethouder van de gemeente Zwolle en portefeuillehouder voor Zorg & Wmo, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Armoedebestrijding en Wonen: "*De kracht van het project De Nieuwe Toekomst is, dat het zich richt op vrouwen, die te maken hebben gehad met huiselijk geweld en die toe zijn aan het zetten van stappen op weg naar werk, opleiding of andere vormen van participatie in de samenleving. In dat proces worden zij begeleid door een vrijwillige personal coach. Verder speelt ook mee, dat het project als onderdeel van 'Kracht on Tour' is uitgevoerd en er in dat verband intensief met andere partijen wordt samengewerkt.*"

### Netwerken

Deelnemers aan het project kunnen netwerken van de gemeente aanboren voor een werkervaringsplaats, opleiding of anderszins. Vedelaar: "*Niet alleen het netwerk van de gemeente kunnen zij gebruiken, maar ook dat van maatschappelijke partners, onderwijsinstellingen en werkgevers, die als 'dealmakers' participeerden in 'Kracht on Tour'. Wat ik juist deze vrouwen wil meegeven, is dat zij zelf regisseur zijn en blijven van hun eigen toekomst en dat zij in staat zijn om zich te ontwikkelen tot economisch zelfstandige vrouwen. Vrouwen die volop gebruik kunnen en willen maken van hun talenten om zo hun eigen toekomstplannen te realiseren.*"

# In deze leerzame periode maken vrouwen een mooie ontwikkeling door

Hélène de Nijs, trainster Vrouwenplatform Carree

**Deelneemsters van De Nieuwe Toekomst krijgen een uitgebreide training om hen te ondersteunen bij het bepalen van hun participatiedoelen. Hélène de Nijs gaf deze trainingen in Zwolle en Enschede.**

**De training bestaat uit tien bijeenkomsten. Na de vierde bijeenkomst gaan de vrouwen - op basis van hun eigen kracht en ambities - samen met hun coach op zoek naar een baan, vrijwilligerswerk of een opleiding.**

De eerste vier bijeenkomsten zijn gericht op het (her)ontdekken van ervaringen, hun eigen kwaliteiten, vertelt Hélène. "Veel kwaliteiten zijn weggezaakt bij deze vrouwen en door het benoemen ontdekken zij die weer. Voor de eerste bijeenkomst vroeg ik de deelneemsters een voorwerp mee te nemen, waar ze trots op zijn, en of ze daarover in de groep iets wilden vertellen. Op die manier laten ze ook gelijk iets van zichzelf zien."

De kracht van deze training - waarbij gewerkt wordt aan de hand van een methodiekenmap en een plan van aanpak - zit onder meer in het deel uitmaken van een veilige groep, het terugwinnen van zelfvertrouwen en weer open staan voor mogelijkheden.

Elke deelneemster is door de projectleider gekoppeld aan een persoonlijke, vrijwillige coach. De eerste vier bijeenkomsten zijn deze coaches er niet bij. Een advies van Hélène is om voor de coaches een aparte bijeenkomst te organiseren om hen bij te praten over de eerste vier trainingsbijeenkomsten en hen te informeren over het verdere verloop van de training. Op die manier weten de coaches waar de deelneemsters

mee aan de slag gaan en waar ze op dat moment staan. "Er gebeurt namelijk heel veel bij deze vrouwen. Dan zou het goed zijn als de coaches hierbij betrokken zijn."

"De volgende zes sessies staan in het teken van het naar buiten gaan", vervolgt Hélène. "Samen met de coach de boer op: net-werkgesprekken voeren, sollicitatiebrieven schrijven, CV opstellen, een uitzendbureau binnen lopen en zo ontdekken wat je kunt en wilt." Na deze periode zijn de deelneemsters samen met hun coach aan de slag gegaan om hun vervolgstappen te zetten. Dat kan zijn het vinden van een opleiding,



Hélène de Nijs

een werkervaringsplaats, vrijwilligerswerk of een baan, maar ook het vergroten van het zelfvertrouwen waardoor de deelneemsters sterker en zelfstandiger worden.

Hélène: "Door het bieden van goede kaders tijdens de training en oplossingsgericht te werken, zie je de deelneemsters groeien in hun ontwikkeling en zelfbewuster worden. Het is een waardevolle en leerzame periode voor iedereen."

**Wilma Wielakker,**  
directeur Kadera:



## Lange afstanden om te overbruggen

*"Een nieuwe toekomst, hoeveel vrouwen die in de Vrouwenopvang verblijven, hopen hierop? Veel van deze vrouwen zijn financieel afhankelijk, hebben een schoolcarrière die onderbroken is en niet afgemaakt. Weinig zelfvertrouwen, een laag zelfbeeld, geen idee of gevoel bij een werkzaam leven. Het idee dat niemand op jou zit te wachten.*

*En dan starten we met De Nieuwe Toekomst. Wat is het supermooi om te zien hoe op het eind van het traject onze vrouwen inderdaad geloof in zichzelf hebben gekregen. Kunnen dromen over hoe zij hun toekomst door werken, leren of het starten van een eigen bedrijf vorm kunnen geven. Of de droom uitkomt, is niet aan de orde. Kunnen werken aan je droom, stap voor stap, is al spannend genoeg. En dat alles omdat er vrouwen zijn die geloven dat jij dit kunt, die als coaches daadwerkelijk dat steuntje in je rug zijn.*

*Wat een bijzondere momenten als onze vrouwen hun certificaat ontvangen. Na het doorlopen, soms ook doorworstelen van het traject De Nieuwe Toekomst, dit afsluiten met hun nieuwe toekomst. Hoe trots zijn deze vrouwen om te vertellen wat zij denken te gaan doen en hoe ze dit doel gaan bereiken.*

*Het individuele verhaal van een vrouw raakt me steeds weer. Zoals van die vrouw die zei "dit is het eerste diploma in mijn leven". Wat zijn het lange afstanden die onze cliënten moeten overbruggen om ergens bij het begin van de arbeidsmarkt te komen. En, na een traject is het niet klaar. Hoe zorgen we ervoor dat de opgaande lijn die bij deze vrouwen is ingezet daadwerkelijk doorgaat?"*

# Wat kost huiselijk geweld de maatschappij? Wat levert De Nieuwe Toekomst op?

**De werkelijke kosten van huiselijk geweld zijn lastig boven water te krijgen. Het gaat dan om kosten voor het gebruik van (officiële) diensten (bijv. politie, gezondheidszorg), kosten die ontstaan door verzuim, en kosten van het menselijk lijden. Verschillen de onderzoeken hebben schattingen berekend, maar de daadwerkelijke kosten zijn niet bekend.**

**Activering van een deelnemer naar betaald werk = een besparing op bijstand van ca. € 12.000 op jaarbasis**

In de effectmeting van het pilotproject De Nieuwe Toekomst in 2012 worden enkele berekeningen gegeven, gebaseerd op de maatschappelijke prijslijst van Jochum Deuten, Ecorys en De Wijkplaats, voorjaar 2012: **Het activeren van een deelnemer van De Nieuwe Toekomst naar betaald werk levert de gemeente een besparing op de bijstand op van ca. € 12.000 op jaarbasis. Het verspreiden van deze methodiek op grote schaal kan dus leiden tot enorme besparingen op de bijstand, zonder dat gemeenten veel geld hoeven te steken in professionele begeleiding. Ook de sociale activering – de activering naar vrijwilligerswerk of deelname aan andere activiteiten, levert gemeenten en Rijk een flinke besparing op, aangezien sociale activeringstrajecten gemiddeld € 3.750 per traject kosten.**

**Kijken we naar het gebruik van voorzieningen binnen de gezondheidszorg dan kunnen we constateren dat bij deelnemers aan De Nieuwe Toekomst het gebruik van maatschappelijk werk afneemt. Uitgaande van een gemiddeld**

**contact van één uur per week met de maatschappelijk werker tegen € 60 per uur, levert dit op jaarbasis een besparing op van € 3.120.**

**Activering van een deelnemer naar vrijwilligerswerk = een besparing aan sociale activeringstrajecten van ca. € 3.750.**

In een literatuurstudie worden de volgende gegevens genoteerd:

**Diverse onderzoeken hebben gewezen op de maatschappelijke kosten die huiselijk geweld met zich brengt. Enkele kosten zijn gespecificeerd. Zo zouden de kosten voor verzuim ten gevolge van huiselijk geweld jaarlijks tussen de € 74 en € 192 miljoen bedragen. Daarnaast hebben onderzoekers in Denemarken uitgekend dat de kosten voor lichamelijke en psychische zorg € 1.800 per jaar per persoon hoger uitvallen voor vrouwen die mishandeld zijn ten opzichte van niet-mishandelde vrouwen. Ook zouden slachtoffers van huiselijk geweld vaker een beroep doen op uitkeringen, zoals de bijstand-, werkloosheid- of arbeidsongeschiktheidsuitkering.**

**Maatschappelijke activatie van vrouwelijke slachtoffers zou dus zowel kunnen leiden tot voordelen voor slachtoffers als voor de samenleving.**

In haar speech tijdens de 3rd World Conference of Women Shelters (november 2015) noemt Koningin Máxima een bedrag van ca. € 450 miljoen per jaar voor de economische kosten van huiselijk geweld in Nederland.

**Dorenda Gerts,**  
voorzitter Nederlandse Vrouwen Raad



Uniek is dat de coaches het belangeloos doen

*“Bindend kenmerk van de vrouwenorganisaties die lid zijn van de Nederlandse Vrouwen Raad is dat ze zich allemaal inzetten voor positieverbetering van de vrouw. Al die organisaties hebben daarin hun eigen programma en activiteiten. Als koepel kijken wij naar waar we ons gezamenlijk hard voor kunnen maken. En dan staat huiselijk geweld boven aan de lijst.*

*Samen met onze lidorganisaties hebben wij ons jarenlang ingezet voor de preventie van huiselijk geweld door het onderwerp bespreekbaar te maken. Vrouwen de ‘tools’ in handen te geven om het gesprek in hun omgeving aan te gaan, en daarmee ‘medestanders’ te maken van wie eerst alleen ‘omstanders’ waren.*

*Nu, alweer enige tijd, richten wij ons op de ‘empowering’ van vrouwen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld. Zij hebben de eerste moedige stappen gezet om de gewelddadige situatie te ontvluchten. Met De Nieuwe Toekomst helpen wij hen dat verleden af te schudden. Hun eigen kracht te hervinden, zelfvertrouwen te herwinnen en stappen te zetten naar een toekomst waarin ze de regie (weer) in eigen handen nemen.*

*Een steun in de rug is dan onontbeerlijk. De Nieuwe Toekomst biedt hen die steun door een persoonlijke coach die hen negen maanden lang begeleidt. Al die coaches doen dat belangeloos en komen, in de meeste gevallen, uit de achterban van onze lidorganisaties. Dat maakt De Nieuwe Toekomst uniek!”*

## **Koninklijke belangstelling voor De Nieuwe Toekomst**

Koningin Máxima en de Deense Kroonprinses Mary brachten op 4 november 2015 een bezoek aan de 3rd World Conference of Women's Shelters, die in het World Forum in Den Haag werd gehouden. Ruim 1000 deelnemers uit meer dan 100 landen spraken elkaar daar over huiselijk geweld en wisselden informatie uit over de aanpak ervan in hun land.



Een van de workshops die men kon bezoeken was gewijd aan de methodiek De Nieuwe Toekomst. Zowel Koningin Máxima als Kroonprinses Mary hadden ervoor gekozen om specifiek bij deze workshop aanwezig te zijn. Om medische reden moest Koningin Máxima eerder weg en kon daardoor niet bij de workshop blijven. Prinses Mary maakte wel een groot deel van de workshop mee. Prinses Mary is oprichtster van de Mary Foundation die tot doel heeft het leven te verbeteren van kinderen, volwassenen en families die door welke omstandigheden dan ook sociaal geïsoleerd zijn geraakt. Een doel dat direct aansluit bij dat van De Nieuwe Toekomst waarin vrouwen die door (huiselijk) geweld in een isolement zijn terecht gekomen, door training en coaching weer maatschappelijke actief worden.

Behalve Kroonprinses Mary namen ruim 100 mensen deel aan de workshop waaronder deelnemers uit Argentinië, Duitsland, Canada en een hele delegatie uit Jordanië voor wie achterin de zaal een simultane vertaling was geregeld.

## **Award voor De Nieuwe Toekomst in Zeeland**

Elk jaar worden de Roosevelt Four Freedoms Awards uitgereikt aan mannen, vrouwen of organisaties die op inspirerende wijze invulling geven aan de Vier Vrijheden van Franklin D. Roosevelt: Vrijheid van meningsuiting, Vrijheid van godsdienst, Vrijwaring van gebrek en Vrijwaring van vrees. In Zeeland kreeg het project *De Nieuwe Toekomst* de Award voor Vrijwaring van vrees toegekend. Op 21 april 2016 was de feestelijke uitreiking. Emmy Galama, voorzitter van het Zeeuws Vrouwen Platform dat het project in Zeeland uitvoert: "Wij zijn heel erg blij met de erkenning en gaan verder knokken voor een vervolg in 2016/2017 om nog meer vrouwen te helpen."



*Vlnr: Joke van der Molen, coach Zeeuws Vlaanderen, Bianca Janssen, trainster Zeeuws Vlaanderen, Pernet van der Werff, projectcoördinator, Emmy Galama, voorzitter Zeeuws Vrouwen Platform, en Petra van der Pool, coach Walcheren.*

## **Meer informatie?**

**Bent u geïnteresseerd in *De Nieuwe Toekomst* en wilt u meer weten over mogelijke toepassing van de methodiek in uw gemeente? Neem dan contact op met de Nederlandse Vrouwen Raad, [info@de-nvr.nl](mailto:info@de-nvr.nl), 070-3469304, of met de Federatie Opvang, [info@opvang.nl](mailto:info@opvang.nl), 033-4615029.**



De stem van de Nederlandse vrouw